

ОСОБЛИВІ ЦІННОСТІ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ В СИСТЕМІ ВІДПОВІДАЛЬНОГО ЛІСОГОСПОДАРЮВАННЯ ЗГІДНО З ВИМОГАМИ ЛІСОВОЇ СЕРТИФІКАЦІЇ

Павліщук О. П.¹, кандидат економічних наук,

Чурілов А. М.¹, кандидат біологічних наук,

Кравець П. В.², кандидат сільськогосподарських наук

¹*Національний університет біоресурсів і природокористування України,*

²*Український науково-дослідний інститут лісового господарства та
агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького*

pavlishchuk_o@nubip.edu.ua

Лісова сертифікація є не лише інструментом лісової політики, спрямованим на забезпечення відповідального лісогосподарювання в Україні, а й орієнтиром для удосконалення підходів до формування системи менеджменту суб'єктів господарювання. Застосування в цьому контексті процесного підходу, як одного з базових у формуванні системи менеджменту з погляду на неї крізь призму взаємопов'язаних процесів, сприятиме належному виконанню вимог FSC стандарту системи ведення лісового господарства для України (далі – FSC стандарту для України), з-поміж іншого, в частині збереження, підтримки, збагачення та охорони цінностей довкілля [1].

Щодо таких елементів цінностей довкілля, як особливі цінності для збереження (далі – ОЦЗ) та особливо цінні для збереження території (далі – ОЦЗТ), FSC стандарт для України містить вимоги в рамках процесів: виявлення, реєстрації, картування таких елементів цінностей довкілля; оцінювання їхнього стану, визначення загроз для них; розроблення та реалізації відповідних стратегій господарювання і заходів; моніторингу та коригування на його основі системи менеджменту та практики господарювання; залучення зацікавлених сторін до процесів, які пов'язані з такими цінностями довкілля [1, 2].

Документування процедур, як покрокового алгоритму дій для реалізації наведених вище процесів, підвищить їх ефективність та результативність. По-перше, процедури мають визначати повноваження та відповідальність працівників у рамках кожного з процесів щодо ОЦЗ та ОЦЗТ з урахуванням організаційної структури одиниць господарювання. По-друге, ідентифікація територій з наявними ОЦЗ має охоплювати як камеральну, так і польову частини.

В рамках першої – важливо конкретизувати джерела найкращої доступної інформації для забезпечення достатніх відомостей про потенційні ОЦЗ згідно з їхніми категоріями. Оцінювання в польових умовах стану ОЦЗ та ОЦЗТ дозволить підтвердити або спростувати висновки щодо їх приналежності до визначених категорій, оцінити ступінь збереженості й потенційні загрози для них. По-третє, процедури мають окреслювати стратегії та заходи задля підтримки та/або збагачення ОЦЗ та ОЦЗТ, які б не суперечили їхньому статусу чи не порушували б екологічні умови, потенційно загрожуючи втратою цінностей. По-четверте, процедури мають визначати показники для моніторингу виконання та ефективності стратегій і заходів щодо ОЦЗ та ОЦЗТ поряд із моніторингом їхнього стану, забезпечуючи підґрунтя для коригування за потреби як системи менеджменту, так і практики ведення господарства. І нарешті, визначення процедурами підходів до інформування та залучення зацікавлених сторін у рамках процесів щодо ОЦЗ та ОЦЗТ підвищуватиме конструктивність рішень щодо них.

Використання типових форм для документування в рамках процесів щодо ОЦЗ та ОЦЗТ не лише забезпечить необхідні первинні відомості щодо них, але й сформує основу системної діяльності задля їх підтримки та/або збагачення.

Належне інституційне забезпечення є важливим для реалізації визначених FSC стандартом для України процесів щодо ОЦЗ та ОЦЗТ, з-поміж іншого, в частині: інформаційної оснащеності (електронні матеріали таксаційних описів земельних ділянок лісового фонду); компетентностей працівників (навчальна та методична підтримка процесів); взаємодії з експертами та консультантами (тими, які мають фахові знання та відповідний досвід у цій сфері).

Загалом належне виконання вимог FSC стандарту для України щодо цінностей довкілля та, зокрема, ОЦЗ та ОЦЗТ, потребує не лише якісних змін у системі менеджменту одиниць господарювання завдяки орієнтації на відповідні підходи до її формування, але й загалом перегляду концептуальних засад та філософії господарювання з урахуванням цінностей лісової сертифікації.

Список використаних джерел

1. *The FSC Forest Stewardship Standard for Ukraine FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1.* (2024). Вилучено з <https://fsc.org/en/document-centre/documents/resource/428>.
2. Pavlishchuk, O., Kravets, P. & Churilov, A. (2022). Integration of Environmental Values into the Management System of Forestry Enterprises in Accordance with the Requirements of Forest Certification. *Ukrainian Journal of Forest and Wood Science*, 13 (4), 84-95. [https://doi.org/10.31548/forest.13\(4\).2022.84-95](https://doi.org/10.31548/forest.13(4).2022.84-95).

Міжнародна науково-практична конференція з нагоди 185-річчя ННІ лісового і садово-паркового господарства НУБіП України

ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

КИЇВ • 5-6 червня
2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І
САДОВОПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**УЧАСНИКІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В
УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ
ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ»
(5 – 6 червня 2025 року)**

КИЇВ – 2025

Міжнародна науково-практична конференція «ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ».

Рекомендовано до друку науковою радою НДІ лісівництва та декоративного садівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 9 від 19 травня 2025 р.)

Відповідальні за випуск:

директор НДІ лісівництва та декоративного садівництва,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент О.П. Бала

кандидат технічних наук, доцент О.Ю. Горбачова

© Національний університет біоресурсів і природокористування України,
ННІ лісового і садово-паркового господарства,
НДІ лісівництва та декоративного садівництва, 2025